

MATIJA PIRC:

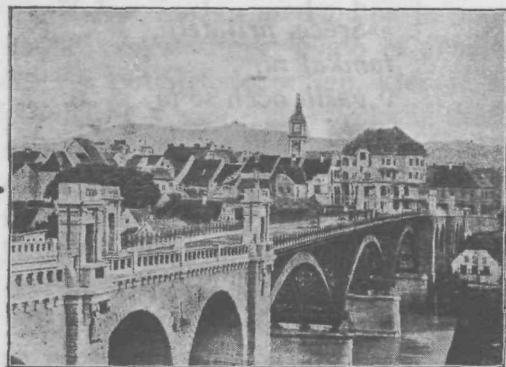
Maribor.

3.

adaljummo ogledovanje! Po krátki in ozki Stolni ulici in že smo na Glavnem trgu. Veličasten pogled! Na severni strani sicer mala, a zaradi svoje starosti čestitljiva mestna hiša. Stopimo vanjo! V prvem nadstropju nas sprejme gospod župan — pred leti Slovenec takorekoč ni smel stopiti v to poslopje — in prijazno nas povede na županovo povelje njegov sluga v mestno dvorano. Krasne in starodavne štukature na stropu, sredi stropa pa v podobi goloba Sv. Duh, ki naj deli modrost mestnim očetom, ki zborujejo v mestnih zadevah v tej dvorani. Pripomniti nam je, da je mariborski župan načelnik samoupravne ali avtonomne občine, njegova oblast je torej za mesto ista, kakršno ima okrajni glavar za okolico.

Kaj mičen je pogled z balkona mestne hiše na Glavni trg! Okolo sohe Device Marije, ki je bila postavljena koncem 17. stoletja v spomin na takratno kugo, mrgoli branjev ter drugih prodajalcev in prodajalk, ki so prinesli svoje pridelke naprodaj. Zlasti živahna kupčija je na Koroški cesti — na zapadni strani Glavnega trga — kjer so se postavili »špeharji« in »lükarji« (lük = čebula) iz ptujske okolice. Na Glavnem trgu stoji na južni strani cerkev sv. Alojzija, poleg nje pa bogoslovnica. Nekaj časa opazujemo živahno življenje, potem pa gremo zopet na trg, se prerijemo skozi množico in zavijemo mimo poslopja »Velike kavarne« na državni most.

Državni most.

Zopet nenavaden pogled! Kako veličastno delo je ta državni most! Že pred vojno so ga zgradili; stroški so znašali skoro štiri milijone kron, pa predvojnih! Že to nam pove, kaka stavba je to. In ta pogled s srede mostu! Globoko pod nami vali temnozeleno Drava svoje valove ter nosi splavarje s pohorskim lesom tja doli v Dunav in celo v Črno morje, spodaj ob vodi pa se vlečejo ob levem bregu raznovrstne

usnjarnice in poletna dravska kopališča. Posebno diven pa je pogled z mosta na Narodni dom. Zdaj šele zapazimo, da je to poslopje eno izmed najlepših v Mariboru. Pred kakimi 20 leti ga je zgradila »Posojilnica«, in tedaj se je pričelo v prekrasnih dvorinah tega poslopja novo življenje Slovencev, ki je rodilo 1918. l. osvoboditev Maribora. V tej slovenski trdnjavi so čakali general Maister in njegovi prijatelji na ugoden trenutek, da udarijo po trhem mariborskem nemštvu. Solze zaigrajo v očeh mariborskih Slovencev ob spominu na tiste čase!

Toda pustimo te spomine! Pojdimo čez most v Magdalensko predmestje. In stopimo na prostrani Kralja Petra trg. Če bi šli odtod na desno — proti zapadu — bi prišli h koroškemu kolodvoru, a mi krenemo po Tržaški cesti mino občę bolnice. V nadaljnem zasledovanju te ceste dospemo do vojaške bolnice in do artilerijske vojašnice. Zdaj krenemo nazaj in gremo po cesti ob desnem bregu Drave v smeri proti vzhodu. Kmalu smo pri skupini poslopij, ki so zgrajena na čuden način: sredi dvorišče, odtod pa hiše z zamreženimi okni v obliki zvezde. To je hiša nesrečnežev: državna moška kaznilnica. Sami kaznjenci, ki so obsojeni na več let ali celo na dosmrtno ječo, se nahajajo v njih. Nebroj paznikov v uniformah jih straži. Bog čuvaj vsakega, da ne pride v to hišo! Zamišljeni v bridko življenje teh nesrečnežev hitimo dalje in nadaljujemo pot v prejšnji smeri. Kmalu smo pod železniškim mostom, še malo naprej pa ugledamo brod, ki prepeljuje ljudi, konje in vozove čez Dravo. Tudi mi stopimo na brod in se prepeljemo na levi breg. Mimo mestne klavnice in plinarnice pridemo v predmestje Melje, kjer je bivša domobranska vojašnica, kasarna kralja Aleksandra I., bivališče 45. pešadijskega polka, potem pa smo zopet v bližini glavnega kolodvora. Stojimo na najširši in najživahnejši cesti Maribora, ki se je prej imenovala Tegetthofova, zdaj pa se zove Aleksandrova cesta. Neštevilni vozovi in avtomobili drdrajo mimo lepih trgovin, bank, kavarren, hotelov in drugih poslopij. Tudi mi krenemo po tej cesti nazaj proti sredini mesta. Na desni v Cankarjevi ulici opazimo mestni muzej, na levi pa v Sodni ulici prekrasno poslopje okrožnega sodišča. Zlasti pa nam ugaja v Aleksandrovi ulici rdeča stavba

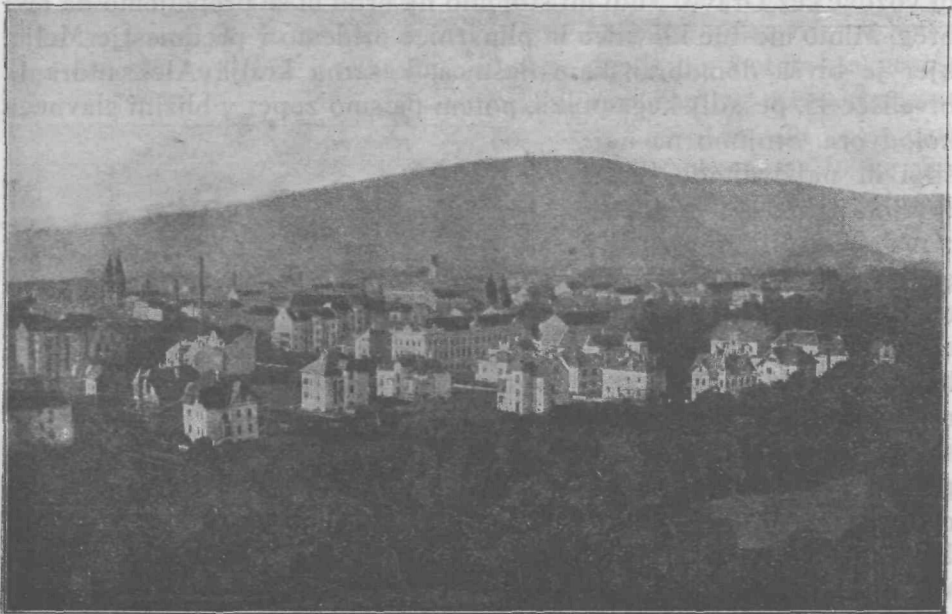

Grajski trg.

nega sodišča. Zlasti pa nam ugaja v Aleksandrovi ulici rdeča stavba

frančiškanske cerkve, na zunaj in znotraj najlepša v Mariboru. Nekaj korakov od te cerkve dalje se nam odpre prostorni Trg svobode, za njim park pred poslopjem okrajnega glavarstva, pred nami pa starodavni mariborski grad. Koliko bi nam moglo to poslopje povedati iz svojega življenja, če bi znalo govoriti! Kolikokrat se je moralo braniti pred sovražnikom, kako je stopal po njenem krasnem stopnišču cesar Karel VI., ki je tu prenočeval, kako je maševal v grajski kapelici, ki je natančen posnetek loretske kapelice v Italiji, papež Pij VI., ko je šel na Dunaj k cesarju Jožefu II. itd., itd. Tudi zdaj igra mariborski grad še veliko vlogo. Ne sicer v svojih gornjih delih, ki so preurejeni v stanovanja in skladišča, pač pa v podzemlju. Za par minut gremo še nekoliko dalje po Slovenski ulici — že v srednjem veku se je imenovala Windische Gasse — potem pa po ozki Gosposki ulici sredi mesta. Ozka je, a ima največ lepih trgovin in živahnega prometa. Vodi nas na Glavni trg. Enkrat po njej navzdol in navzgor, da vidimo to živahno življenje! Že smo spet nazaj pri gradu. Široka vrata nas vabijo v podzemeljski svet mariborskega gradu. Vstopimo! V Grajski kleti smo! Velika, elegantna restavracija, ki so jo napravili šele pred kratkim časom. Vse polno je občinstva v njej; zlasti tujcev je mnogo, zakaj Grajska klet je zbirališče vsega, kar prihaja v Maribor. Tudi mi sedemo v lepo ložo, damo si prinesiti jedi in pijače, da se oddahnemo in okrepcamo po utrudljivem, a zanimivem ogledovanju Maribora.

Jugoslovenski Maribor.